УДК 376.1:37.091.3

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-6(58)-1442-1451

Суховієнко Наталія Анатоліївна кандидат педагогічних наук, логопед вищої категорії, сурдопедагог, сертифікований гештальт-психотерапевт, викладач кафедри початкової і спеціальної освіти, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси. https://orcid.org/0000-0002-0528-9494

Литвин Інна Миколаївна кандидат педагогічних наук, логопед, старший викладач кафедри початкової і спеціальної освіти, Черкаський національний університетімені Богдана Хмельницького, м. Черкаси. https://orcid.org/0000-0002-8946-1449

Глущенко Ірина Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри навчання, виховання та інклюзивної освіти, Херсонська академія неперервної освіти, м. Херсон. https://orcid.org/0000-0001-7138-8303

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ОСВІТНЬО-КОРЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ УЧНІВ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНИХ НАВИЧОК

Анотація. У статті представлено теоретичне узагальнення проблеми організації освітньо-корекційного процесу для учнів зі специфічними порушеннями розвитку шкільних навичок у контексті сучасних освітніх трансформацій. Обґрунтовано актуальність дослідження, що зумовлена зростанням кількості дітей із труднощами навчання, а також ускладненням умов їх розвитку внаслідок воєнних дій в Україні.

Визначено, що специфічні порушення розвитку шкільних навичок (дислексія, дисграфія, дискалькулія) мають нейробіологічну природу та проявляються у стійких труднощах засвоєння навчального матеріалу за умов збереженого інтелекту, що пов’язано з особливостями функціонування когнітивних процесів. У дослідженні проаналізовано класифікаційні підходи до визначення специфічних порушень розвитку шкільних навичок відповідно до міжнародних стандартів, схарактеризовано їх основні види та механізми прояву.

Доведено, що ефективність освітньо-корекційної роботи залежить від урахування типу порушення, його структури та індивідуального профілю розвитку дитини. Представлено особливості організації корекційної роботи при дислексії, дисграфії та дискалькулії, зокрема визначено роль логопедичних, психолінгвістичних і когнітивних компонентів у подоланні зазначених порушень.

Особливу увагу зосереджено на визначенні та характеристиці методологічних засад побудови освітньо-корекційного процесу. Обґрунтовано доцільність застосування системного, індивідуально-диференційованого, компетентнісного, нейропсихологічного, інклюзивного та травмоінформованого підходів.

Доведено, що їх інтеграція забезпечує цілісність, наукову обґрунтованість і ефективність корекційної роботи. Обґрунтовано доцільність поєднання диференційованих і універсальних підходів до корекції порушень розвитку шкільних навичок як цілісного феномену. Доведено, що впровадження визначених методологічних засад сприяє підвищенню ефективності освітньо-корекційного процесу та забезпечує якісну підтримку учнів у сучасних соціально-освітніх умовах.

Окреслено перспективи подальших досліджень у вигляді розроблення та експериментальної перевірки комплексних моделей освітньо-корекційного процесу, а також емпіричному дослідженні ефективності травмоінформованих практик у роботі з учнями зі специфічними порушеннями розвитку шкільних навичок в умовах воєнного та поствоєнного періоду.

Ключові слова: освітньо-корекційний процес, мовленнєві порушення, специфічні порушення розвитку шкільних навичок, дислексія, дисграфія, дискалькулія, інклюзична освіта.

Nataliia Sukhoviienko Anatoliivna PhD (Pedagogical Sciences), speech therapist of the highest category, deaf educator, certified Gestalt psychotherapist, Lecturer, Department of Primary and Special Education, Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy, Cherkasy, https://orcid.org/0000-0002-0528-9494

Litvin Inna Mykolaivna PhD (Pedagogical Sciences), Speech Therapist, Senior Lecturer of the Department of Primary and Special Education, Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University, Cherkasy, https://orcid.org/0000-0002-8946-1449

Iryna Glushchenko Ivanivna PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Teaching, Education and Inclusive Education, Kherson Academy of Continuing Education, Kherson, https://orcid.org/0000-0001-7138-8303

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF BUILDING AN EDUCATIONAL AND CORRECTIONAL PROCESS FOR STUDENTS WITH SPECIFIC DISORDERS OF SCHOOL SKILLS DEVELOPMENT

Abstract. The relevance of the study is substantiated by the increasing number of children experiencing learning difficulties, as well as by the complications in their development caused by the ongoing military actions in Ukraine.

It is determined that specific learning skill disorders (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia) have a neurobiological nature and manifest in persistent difficulties in mastering academic material despite preserved intellectual abilities, which is associated with the peculiarities of cognitive functioning.

The study analyzes classification approaches to defining specific learning skill disorders in accordance with international standards and characterizes their main types and underlying mechanisms. It is demonstrated that the effectiveness of educational and corrective interventions depends on taking into account the type of disorder, its structure, and the individual developmental profile of the child. The article outlines the specific features of organizing corrective work for dyslexia, dysgraphia, and dyscalculia, emphasizing the role of speech therapy, psycholinguistic, and cognitive components in overcoming these disorders.

Particular attention is paid to identifying and characterizing the methodological foundations for constructing the educational and corrective process. The feasibility of applying systemic, individualized and differentiated, competency-based, neuropsychological, inclusive, and trauma-informed approaches is substantiated. It is proven that their integration ensures the integrity, scientific validity, and effectiveness of corrective interventions. The study also justifies the combination of differentiated and universal approaches to addressing learning skill disorders as a holistic phenomenon. It is demonstrated that the implementation of the identified methodological principles contributes to improving the effectiveness of the educational and corrective process and ensures high-quality support for students in contemporary socio-educational conditions.

Prospects for further research are outlined in the form of the development and experimental verification of complex models of the educational and correctional process, as well as empirical research into the effectiveness of trauma-informed practices in working with students with specific disorders of the development of school skills in the conditions of the war and post-war period.

Keywords: educational and corrective process, speech disorders, specific learning skill disorders, dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, inclusive education.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування системи освіти, орієнтованої на принципи інклюзивності та забезпечення рівного доступу до якісної освіти, особливої актуальності набуває проблема організації ефективної освітньо-корекційної роботи з учнями, які мають специфічні порушення розвикту шкільних навичок. До таких порушень належать труднощі опанування читання, письма та математичних умінь, що проявляються у вигляді дислексії, дисграфії, дискалькулії та інших специфічних порушень в навчанні. Вони не лише ускладнюють шкільну успішність дитини, але й впливають на її емоційний стан, мотивацію до навчання та соціальну адаптацію.

Специфіка проблеми полягає у необхідності створення науково обґрунтованої, системної та індивідуалізованої моделі освітньо-корекційного

процесу, яка б враховувала як психофізіологічні особливості розвитку дитини, так і специфіку проявів порушень розвитку шкільних навичок. Незважаючи на значну кількість досліджень у галузі спеціальної педагогіки, питання інтеграції теоретико-методологічних підходів у цілісну систему корекційної роботи залишається недостатньо розробленим. Часто освітньо-корекційні заходи мають фрагментарний характер і не забезпечують сталого результату.

Актуальність дослідження зумовлена також глобальними тенденціями зростання кількості дітей, які мають труднощі в навчанні, що пов'язано як із удосконаленням діагностичних підходів, так і з впливом факторів середовища, соціальних і нейропсихологічних чинників. У цьому контексті особливого значення набуває розроблення ефективних методологічних засад побудови освітньо-корекційного процесу, які б забезпечували раннє виявлення порушень, своєчасну корекцію та індивідуалізацію навчання.

Окремого загострення проблема набуває в умовах воєнних дій в Україні. Тривалий вплив стресових факторів, порушення стабільності освітнього середовища, вимушене переміщення дітей, перехід до дистанційного та змішаного навчання негативно впливають на прогрес навичок, концентрацію уваги, пам'ять і здатність до засвоєння навчального матеріалу. У таких умовах діти зі специфічними порушеннями шкільних навичок стають особливо вразливою категорією, оскільки їхні труднощі посилюються, а можливості отримання корекційної допомоги є обмеженими.

Таким чином, потреба в теоретичному осмисленні та методологічному обґрунтуванні побудови ефективного освітньо-корекційного процесу для учнів зі специфічними порушеннями шкільних навичок є об'єктивно зумовленою як сучасними освітніми викликами, так і соціально-політичними станом сучасного українського суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці діагностики і корекції розвитку шкільних навичок приділили особливу увагу А. Лурія, Т. Ахутіна, Л. Кондратенко, А. Семенович, Є. Хомська. Розгляд проблематики з точки зору роботи функціонування аналізаторних систем розкриває З. Мацюк, М. Фенко [4].

Окремим напрямом розгляду проблеми навчальних труднощів є нейропсихологічний підхід, серед представників якого є І. Пєтухова [6].

Порушення розвитку навички читання (дислексії) є достатньо поширеним порушенням у дітей молодшого шкільного віку (М. Бурлакова, С. Іваненко, О. Іншакова, О. Корнєв, Т. Косаревська, Ю. Новікова, Л. Милостивенко, Л. Спірова, Г. Сумченко, В. Тарасун). Психолого-педагогічні засади дислексії розкриваються в своїх роботах Н. Лещій і А. Завгородня [3], А. Ковальчук [2].

В дослідженнях О. Олефір [5] звертає увагу на проблему дислексії у школярів з порушеннями інтелектуального розвитку. Висвітлено питання симптоматики, механізмів, форм дисграфії здійснено в роботах Н. Голуб, О. Гопіченко, Е. Данілавічютє, Є. Соботович, В. Тарасун, Н. Чередніченко, а

шляхи корекції дисграфії у дітей молодшого шкільного віку розкрито у наукових працях О. Форостян, Д. Москаль [8], Л. Штепа і К. Міхеда [9].

Робота аналізаторних систем для забезпечення функції рахунку розкривається у педагогічних роботах С. Скворцова, О. Онопрієнко, Л. Прохоренко, К. Тихонова, порушення цієї функції у дітей молодшого шкільного віку (дискалькулія) досліджує Г. Свириденко [7] як психолого-педагогічну проблему.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та визначенні методологічних засад побудови освітньо-корекційного процесу для учнів зі специфічними порушеннями розвитку шкільних навичок, з урахуванням сучасних освітніх підходів, індивідуальних психофізичних особливостей розвитку дітей та актуальних соціально-освітніх викликів, зокрема умов воєнного стану. Застосовано методи теоретичного аналізу, порівняння, понятійно-категоріального аналізу, систематизації та узагальнення. Джерельну базу становили праці українських вчених, при аналізі яких використано метод компаративістики.

Виклад основного матеріалу. Специфічні порушення розвитку шкільних навичок – це нейробіологічні порушення, які викликають стійкі труднощі у навчання дітей, які не маю порушень розвитку інтелекту.

В Міжнародному класифікаторі хвороб (МХК-10) специфічні порушення розвитку шкільних навичок класифікуються як «Специфічні розлади розвитку здібностей до навчання» (фіксуються за кодом F81) і об’єднує специфічний порушення при читанні, правописі, здібностей до арифметики, змішані порушення здібностей до навчання, інші порушення розвитку навчальних навичок [1, С. 257].

Наявність одного з цих порушень означає, що школяр має проблеми із засвоєнням, зберіганням, узагальненням нового шкільного матеріалу внаслідок особливостей процесів уваги, пам’яті, логіки.

Розглянемо специфіку методологічних засад побудови освітньо-корекційного процесу окремо до кожного порушення. Для нашого дослідження найбільш цікавими є:

– Дислексія – специфічне відставання у читанні, труднощі з розумінням прочитаного, знанням букв, переказом тексту.

– Дисграфія/Спеллінг – недостатність у навичках правильного написання слів, буква за буквою.

– Дискалькулія – специфічне порушення навичок рахунку, яке не можна пояснити загальною розумовою відсталістю або неправильним навчанням.

Методика освітньо-корекційної роботи при дислексії визначається згідно типу цього порушення, оскільки кожен з них має свій механізм і потребує специфічного підходу. В психолого-педагогічній практиці виділяють декілька типів: фонематичну, оптичну, артикуляційну, мнемічну, семантичну [3, С. 261].

При фонематичній дислексії дитина переживає труднощі у розрізненні подібних за звучанням фонем, часто плутає звуки, які є близькі за артикуляційними або акустичними ознаками.

При оптичній дислексії дитині бракує зорового-просторового аналізу і синтезу, плутає графічно схожі букви, пропускає елементи літер.

Артикуляційно-акустична дислексія виникає через порушення звукотворення, що призводить до того, що навіть ті слова, які дитина добре знає, вона може читати неправильно.

Мнемічну дислексію зумовлює зовсім інший механізм зв'язаний із запам'ятовуванням – дитина не може співвідносити звук із літерою, плутає буквений образ.

Семантична дислексія пов'язані із інтерпретацією тексту – дитина технічно правильно читає, але не розуміє змісту прочитаного. Лексична дислексія пов'язана із порушенням цілісного сприймання слова як одиниці [2, С. 53].

Як стверджують дослідниця Н. Лещій і А. Завгородня, організація ефективної корекційної роботи з учнями вимагає багатокомпонентного підходу, в тому числі, через випадки комбінованих форм дислексії. Центральною ланкою корекції є логопедична робота, яка включає різноманітні артикуляційні вправи, фонематичний тренінг та розвиток у дитини навички звуко-буквенного аналізу [3, С. 262].

Дослідник О. Олефір зауважує: під час вибору методики освітньо-корекційного процесу «значна увага приділяється співвідношенню помилок під час читання та вимови дитини, що може відповідати моделі будь-якого з первинних тяжких порушень мовлення» [5, С. 237] – це зумовлює відповідну спрямованість методичної і корекційної роботи.

Дискалькулія, як порушення навичок рахунку, містить чотири різновидності, які відрізняються своєю специфікою. При вербальній дискалькулії школяр демонструє порушення словесного позначення математичних понять, сприйняття кольору, форми, величини; при практогностичній дискалькулії спостерігаються проблеми із системою числення предметів та їх символів, порушені зорово-просторове сприйняття, зорова та слухова пам'ять і координація; при дислексичнй дискалькуляції порушено читання математичних знаків, словесне позначення математичних понять, сприйняття кольору, форми, величини, кількості, просторове сприйняття, зорова та слухова пам'ять; графічна дискалькуляція є проблеми із записом математичних знаків і відтворення геометричних фігур; при операційній дискалькулії присутнє нерозуміння математичної термінології, текстів задач [7, С. 74].

Методика освітньо-корекційної роботи при дискалькулії ґрунтується на всебічному ознайомленні школярів із різноманітними предметами, формами і величинами в навчально-пізнавальній діяльності через наочні, практичні і словесні методи.

Джерела дисграфії, які порушення навички письма, є складними і включають в себе несформованість деяких психічних функцій, що забезпечують цей процес – сюди включаються зоровий аналіз і синтез, просторові уявлення, слухо-вимовна диференціація звуків, а також страждає пам'ять, увага, емоційно-вольова сфера.

Як зауважують вчені О. Форостян та І. Москаль, помилки при дисграфії стійкі, зустрічаються у різній кількості і мають один або поєднання кількох механізмів порушення. «Тому корекційна робота повинна ґрунтуватися на засадах психолінгвістичного підходу і бути направлена на з'ясування та прояснення причин і механізмів, які призвели до такого порушення» зауважують автори [8, С. 130].

При дисграфії школярі найчастіше допускають такі помилки: «заміна літер (парних за артикуляційно-акустичною подібністю, подібних за графічним зображенням та вимовою), перекручування звукової складової слова, порушення написання слів у реченнях (кілька слів пишуть разом, або слова розділяють на кілька частин), аграматичні помилки, які пов'язані з граматичною недорозвиненістю будови мовлення» [9, С. 273]. З огляду на це, методика освітньо-корекційних заходів при дисграфії у школярів будується із активізацією таких аналізаторів як мовленнєвослуховий, мовленнєворуховий, зоровий, тактильний.

Попри наявність диференційованих підходів до освітньо-корекційних заходів окремих специфічних порушень шкільних навичок (дислексії, дисграфії, дискалькулії), сучасні дослідження засвідчують доцільність узагальнених підходів. Зокрема, обґрунтовується можливість застосування методик, орієнтованих на подолання порушень розвитку шкільних навичок як цілісного феномену. Наведені методологічні засади по суті визначають вектор освітньо-корекційного процесу – фахівець може обирати один з них або поєднувати декілька.

І. Системний підхід – найбільш узагальнюючий підхід в точки зору методології, який розглядає освітньо-корекційний процес як цілісну систему взаємопов'язаних компонентів: діагностики, планування, реалізації та оцінювання результатів. У контексті дислексії, дисграфії, дискалькулії це означає узгодженість дій усіх учасників (учитель, логопед, психолог) і поетапність корекційного впливу.

ІІ. Індивідуально-диференційований підхід – фокусується на індивідуальному профілі шкільних труднощів дитини, її когнітивних, мовленнєвих і емоційно-вольових особливостей. В цьому підході відсутні шаблони, натомість фахівці орієнтуються на структуру порушення і зону найближчого розвитку.

ІІІ. Компетентнісний підхід – спрямований на формування не лише окремих навичок, а здатності їх застосовувати в реальних життєвих ситуаціях. В межах підходу здійснюється освітньо-корекційна робота з розвитку функціональної грамотності, навчальної автономії дитини.

IV. Нейропсихологічний підхід – в межах якого аналізується стан різних компонентів психічних функцій, кожен із яких пов'язаний із роботою окремих відділів головного мозку (тім'яна зона: сприйняття інформації, яка йде від тіла; скронева зона: слухова переробка інформації; потилична зона – зорова система; тім'яно-скронево-потилична зона: простір; лобна зона: утримання, контроль,

переключення) з метою виділення тих, що потребують корекції і з опорою на найбільш сильні ланки [6, С. 52]. Відповідно до цього, як стверджує дослідниця І. Пєтухова, завдяки нейропластичності можна досягти суттєвого прогресу у розвитку навичок дитини.

V. Інклюзивний підхід – забезпечує реалізацію права дитини на навчання в умовах загальноосвітнього середовища з урахуванням її особливих освітніх потреб і особливостей розвитку. Передбачається адаптацію програм, методів і середовища відповідно до особливостей порушень специфічних шкільних навичок.

VI. Травмоінформований підхід – особливо актуальний в умовах воєнного часу. Передбачає врахування впливу хронічного стресу та психотравмуючих подій на когнітивні процеси дитини, зокрема увагу, пам’ять, мовлення та виконавчі функції, що безпосередньо пов’язані з формуванням навичок читання, письма й лічби.

Реалізація цього підходу в освітньо-корекційній роботі з дітьми з дисграфією, дислексією та дискалькулією полягає у створенні психологічно безпечного, передбачуваного середовища, зниженні рівня тривожності, гнучкому темпі навчання, використанні підтримувальних стратегій та пріоритизації емоційної стабілізації дитини.

VII. Інші підходи. До них, зокрема, можна віднести підхід сенсорної інтеграції. Українські вчені З. Мацюк і М. Фенко обґрунтовують підхід сенсорної інтеграції для подолання розладів шкільних навичок: «сенсорна інформація є несвідомим процесом, що відбувається в головному мозку, організовує інформацію, отриману за допомогою органів чуття, надає значення тому, що ми відчуваємо, обираючи те, на чому варто сконцентруватися, дозволяє обдумано діяти та реагувати на ситуацію, у якій опинилися (адаптивна відповідь)» – чим коректніше працюють сенсорні системи, тим більше належної інформації отримує мозок і видає більше адекватних відповідей [4, С. 32].

Висновки. У результаті проведеного дослідження узагальнено сучасні теоретичні підходи до проблеми організації освітньо-корекційного процесу для учнів зі специфічними порушеннями розвитку шкільних навичок. Виокремлені порушення: дислексія, дисграфія, дискалькулія – мають нейробіологічну природу та проявляються у стійких труднощах засвоєння навчального матеріалу, що зумовлено особливостями функціонування когнітивних процесів.

Специфіка організації корекційної роботи при різних видах порушеннях розвитку шкільних навичок передбачає поєднання логопедичних, психолінгвістичних і когнітивних компонентів, а також активізацію різних аналізаторних систем.

Поряд із диференційованими методиками корекції окремих порушень доцільним є застосування узагальнених підходів, спрямованих на подолання труднощів у навчанні як цілісного феномену: системний, індивідуально-диференційований, компетентнісний, нейропсихологічний, інклюзивний та

травмоінформований підходи – їх інтеграція забезпечує цілісність, наукову обґрунтованість і результативність освітньо-корекційної діяльності. Особливу увагу акцентовано на значенні травмоінформованого підходу в умовах воєнного часу.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні та експериментальній перевірці комплексних моделей освітньо-корекційного процесу, а також емпіричному дослідженні ефективності травмоінформованих практик у роботі з учнями зі специфічними порушеннями розвитку шкільних навичок в умовах воєнного та поствоєнного періоду.

Література

1. Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я. НК 025:2021. К. : Міністерство охорони здоров'я України, 2021. 1670 с. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/naczionalnyj-klasyfikator-nk-025.pdf

2. Ковальчук А. Психолого-педагогічні основи подолання дислексії у молодших школярів. *Психолого-педагогічні студії,* 2020, Вип. 2 (5), С. 42-49.

3. Лещій Н., Завгородня А. Типологія та корекція дислексії в молодшому шкільному віці. In VI International Scientific and Theoretical Conference «*Scientific method: reality and future trends of researching*»: June 6, 2025; Montreal, Canada, p. 259-264. DOI: 10.36074/scientia-24.03.2023

4. Мацюк З., Фенко, М. Сенсорна інтеграція в дітей: порушення та шляхи подолання розладів шкільних навичок. *Inclusion and Diversity,* 2025, Вип. 5, С. 32-37. https://doi.org/10.32782/inclusion/2025.5.7

5. Олефір О. Алгоритм діагностики механізму дислексичних помилок у молодших школярів з порушенням інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного навчання. *Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук*: збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 2021, С. 236-239.

6. Пєтухова І. Діагностики і корекція навчальних труднощів: нейропсихологічний підхід. *Проблеми сучасної психології,* 2021, Вип. 3 (22), С. 49-55. DOI https://doi.org/10.26661/2310-4368/2021-3-6

7. Свириденко Г. Дискалькулія учнів початкових класів з порушеннями мовлення як психолого-педагогічна проблема. *Inclusion and Diversity*, 2024, Вип. 3, С. 72-76. https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.13

8. Форостян О., Москаль Д. Корекція дісграфії у молодших школярів. *Проблеми реабілітації*: збірник наукових праць. Одеса, 2025. С. 130-132.

9. Штепа Л., Міхеда К. Методи і прийоми подолання дисграфії в учнів молодшого шкільного віку. *European Scientific Congress:* матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Мадрид, Іспанія, 15-17 травня 2023 р.). Мадрид, Іспанія : Barca Academy Press, 2023. С. 272-277.

References*:*

1. *Klasyfikator khvorob ta sporidnenykh problem okhorony zdorovia.* (2021). *[Classifier of diseases and related health problems]* NK 025:2021. Kyiv: Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy. 1670. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/naczionalnyj-klasyfikator-nk-025.pdf [in Ukrainian].

2. Kovalchuk A. (2020) *Psykholoho-pedahohichni osnovy podolannia dysleksii u molodshykh shkoliariv. [Psychological and pedagogical foundations of overcoming dyslexia in primary school students]* Psykholoho-pedahohichni studii, 2 (5), 42–49. [in Ukrainian].

3. Leshchii N., Zavhorodnia A. (2025) *Typolohiia ta korektsiia dysleksii v molodshomu shkilnomu vitsi. [Typology and correction of dyslexia in primary school age]* In VI International Scientific and Theoretical Conference «Scientific method: reality and future trends of researching»: June 6, 2025; Montreal, Canada, 259–264. DOI: 10.36074/scientia-24.03.2023 [in Ukrainian]

4. Matsiuk Z., Fenko M. (2025) *Sensorna intehratsiia v ditei: porushennia ta shliakhy podolannia rozladiv shkilnykh navychok. [Sensory integration in children: disorders and ways to overcome learning skill disorders]* Inclusion and Diversity, 5, 32–37. https://doi.org/10.32782 /inclusion/2025.5.7 [in Ukrainian].

5. Olefir O. (2021) *Alhorytm diahnostyky mekhanizmu dysleksychnykh pomylok u molodshykh shkoliariv z porushenniam intelektualnoho rozvytku v umovakh inkliuzyvnoho navchannia. [Algorithm for diagnosing mechanisms of dyslexic errors in primary school students with intellectual disabilities in inclusive education]* Naukovi doslidzhennia ta innovatsii v haluzi suspilno-humanitarnykh nauk: zbirnyk materialiv I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, 236–239. [in Ukrainian].

6. Pietukhova I. (2021) *Diahnostyka i korektsiia navchalnykh trudnoshchiv: neiropsykholohichnyi pidkhid. [Diagnosis and correction of learning difficulties: a neuropsychological approach]* Problemy suchasnoi psykholohii, 3 (22), 49–55. https://doi.org/10.26661/2310-4368/2021-3-6 [in Ukrainian].

7. Svyrydenko H. (2024) *Dyskalkuliia uchniv pochatkovykh klasiv z porushenniamy movlennia yak psykholoho-pedahohichna problema. [Dyscalculia of primary school students with speech disorders as a psychological and pedagogical problem]* Inclusion and Diversity, 3, 72–76. https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.13 [in Ukrainian].

8. Forostian O., Moskal D. (2025) *Korektsiia dysgrafii u molodshykh shkoliariv. [Correction of dysgraphia in primary school students]* Problemy reabilitatsii: zbirnyk naukovykh prats. Odesa, 130–132. [in Ukrainian].

9. Shtepa L., Mikheda K. (2023) *Metody i pryiomy podolannia dysgrafii v uchniv molodshoho shkilnoho viku. [Methods and techniques for overcoming dysgraphia in primary school students]* European Scientific Congress: materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Madrid, Spain, May 15–17, 2023). Madrid: Barca Academy Press, 272–277. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 13.05.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.05.2026